

КАЗУС № 3

Иванов изпълнявал длъжност „касиер-счетоводител” в предприятието на търговско дружество, в което получавал по банков път и изплащал на работниците и служителите трудовите възнаграждения ежемесечно. Веднъж след приключване на работния ден, при напускане на работното си място, той забелязал върху бюрото на колега 3000 лв., които били преброени и предназначени за заплащане на консумативи . Иванов взел парите, а от поверената му огнеупорна каса от пригответената сума за изплащане на заплати в брой взел още 5000лв. На пропусквателния пункт лице от физическата охрана на предприятието спряло Иванов за рутинна проверка на неговата чанта. Тогава той отказал да предостави за проверка ръчния си багаж и ударил охранителя, като му счупил челюст и му избил три предни зъба. От удара пострадалият залитнал, паднал на земята като си ударил главата в камък. Вследствие на това изпаднал в несвяст и притичали хора, които били наоколо, го закарали в болница. В лечебното заведение се наложила оперативна намеса по отношение на пострадалото лице, но то починало вследствие на предозирана от анестезиолога упойка.

Пристигнал на мястото на произшествието полицаи от охранителна полиция образувал досъдебно производство за хулиганство по чл.325 НК, за което като обвиняем бил привлечен Иванов . В хода на досъдебното разследване прокурор взел на обвиняемото лице мерки за неотклонение домашен арест и гаранция в размер на 300лв., както и мерки за принуда забрана за напускане пределите на страната и временно отстраняване от длъжност. Пет месеца след приключване на разследването от разследващия орган и изпращането му на наблюдаващия прокурор в съответната прокуратура, прокурорът съставил и внесъл в първоинстанционния съд обвинителен акт срещу обвиняемия Иванов за тежка телесна повреда и кражба.

Първоинстанционният съд в състав от един съдия разгледал делото и се произнесъл в съответствие с обвинението, повдигнато от прокурора, като признал подсъдимия за виновен и му наложил наказание. Срещу първоинстанционната присъда бил подаден протест от прокурора за незаконен съдебен състав в първата инстанция и липса на протокол от заседанието на първоинстанционния съд. Въззивната инстанция разгледала протеста във въззивно производство и увеличила наказанието на подсъдимия.

Въззивното решение било проверено служебно от Върховния касационен съд като касационна инстанция, който приел въззивното произнасяне за процесуално недопустимо и го отменил.

ВЪПРОСИ:

1. Дайте наказателно-правна квалификация на престъпната дейтелност на Иванов.
2. Допуснати ли са нарушения на формата на НПК в досъдебното производство?
3. Характеризирайте дейността на трите редовни съдебни инстанции – първа, въззивна и касационна от гледна точка на процесуалния закон.

ОТГОВОРИ:

На въпрос 1

Квалифицирането на престъпното поведение на Иванов следва да се характеризира така: чл.201 във вр. с чл.194, ал.1, във вр. с чл.129, във вр. с чл.23 НК.

Отнемането на 3000лв трябва да получи квалификация за кражба по основния състав на престъплението, визиран в чл.194, ал.1 НК.

Присвояването на 5000 лв. следва да се определи като длъжностно присвояване по основния състав.

Нанесената на охраната телесна повреда е средна по смисъла на чл.129 НК.

Налице е разнородна реална съвкупност от престъпленията кражба, длъжностно присвояване и средна телесна повреда, по смисъла на чл.23, ал.1 НК.

Иванов няма отношение към настъпилата смърт на пострадалото лице от охраната.

Дадените на досъдебно производство квалификации за хулиганство по чл.325 НК и тежка телесна повреда /телесната повреда, възприета и с присъдата на първата съдебна инстанция/ са неправилни по смисъла на чл.348, ал.1, т.1 и ал.2 НК: „не е приложен закон, който е трябвало да бъде приложен”.

На въпрос 2

НАРУШЕНИЕ на чл.212,ал.1 НПК – производството е образувано от полицаи от охранителна полиция. Досъдебните производства се образуват с постановление на прокурора; изключение правят случаите на неформално образуване на делото по силата на правна фикция по чл.212, ал.2 НПК с извършване на неотложно следствено действие. За неотложни действия по разследване в казуса няма данни. Така производството е образувано от ненадлежен орган.

Служителят от МВР, освен това, е от състава на охранителна полиция, а не е разследващ полицай /разследващ орган/, което отделно от другото е нарушение на чл.52, ал.1 НПК.

НАРУШЕНИЕ НА разпоредбите на чл.62, ал.2 и 69, ал.2 и 3 . В досъдебната фаза мярката за неотклонение домашен арест и принудителната мярка забрана за напускане пределите на страната са взети от прокурора, но за това кодексът определя компетентност на съответния първоинстанционен съд. Нарушението и тук следва да се определи като „ненадлежен орган”.

Няма данни в казуса, от които да може да се направи извод за основателността на взетите принудителни мерки и за това не може да бъде грешка при решаване на казуса да не се вземе отношение и за основателността на мерките.

НАРУШЕНИЕ на срока за внасяне на обвинителен акт от прокурора в съда. Чл.242, ал.4 НПК предвижда прокурора да извърши налагащата се проверка и други действия във втория стадий на досъдебното наказателно производство и да внесе обвинителен акт в съда в едномесечен срок, респ. удължен по правилата на следващата алинея. Тук следва да се има предвид, че едноседмичният срок за прокурора е инструктивен и неговото несъблюдаване не може да се цени като съществено процесуално нарушение, което да опорочи действията на прокурора или образуването на първоинстанционно наказателно производство.

На въпрос 3

НАРУШЕНИЕ на чл.28, ал.1 НПК, предвид на наказуемостта на престъпленията по чл.201, 194, ал.1 и 129 НК по отделно и в условията на множество престъпления. Разглеждането на делото от едноличен съдия представлява същественото процесуално нарушение „незаконен съдебен състав”.

Разбира се, въпросът за състав на съда в първата инстанция се решава на базата на наказуемостта на престъплението или на престъпленията в съвкупността от съда с оглед на повдигнатото обвинение. Без значение е това, как накрая на първоинстанционното дело ще се произнесе съдът по обвинението, първоначално повдигнато с обвинителен акт или съответно изменено по реда на чл.287 НПК. Но както предвид на обсъжданата от нас правна квалификация на престъпната деятелност на подсъдимия Иванов, така и предвид на повдигнатото от прокурора обвинение с обвинителен акт, което е дадено като условие в казуса, хипотезата сочи на тежки престъпления и едноличният съдия не може да бъде „законен състав” в първата съдебна инстанция.

НАРУШЕНИЕ на правилото „не към по-тежко” във въззивното производство, в което е увеличено наказанието на подсъдимия.

Порочно не е приложена нормата на чл.337, ал.2, т.1 НПК, защото протестът на прокурора не е „съответен” и затова не може да се утежни положението на подсъдимото лице.

НАРУШЕНИЕ на чл.349, ал.1 НПК. Касационната инстанция не проверява служебно въззивните актове, а само по повод на протести и жалби срещу тях. Без съмнение е, че поради недопустимост ВКС може да отменя и да връща делото на предходните съдебни инстанции /вж.чл.354, ал.3, т.2 НПК/.